

22.10.2025

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntöne 3.10.2025, HE 93/2025 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan arvonlisäverotusta kevennettäväksi alentamalla 14 prosentin suuruinen alennettu verokanta 13,5 prosenttiin. Lisäksi ehdotetaan, että yleisradiotoimintaan nykyisin sovellettavan 10 prosentin suuruisen alennetun verokannan sijasta sovellettaisiin jatkossa 13,5 prosentin suuruista alennettua verokantaa.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Pääministeri Petteri Orpon hallitus korotti yleistä arvonlisäverokantaa 24 prosentista 25,5 prosenttiin osana hallituksen kevään 2024 kehysriihessä päättämiä toimenpiteitä, joiden tavoitteena oli parantaa julkisen talouden kestävyyttä ja luoda edellytyksiä velkaantumisen kasvun taittamiseksi. Yleisen arvonlisäverokannan korotus tuli voimaan 1.9.2024. Hallitus siirsi kymmenen prosentin suuruisen alennetun arvonlisäverokannan soveltamisalaan kuuluneet hyödykkeet, pois lukien sanoma- ja aikakauslehdet, 14 prosentin suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan 1.1.2025 alkaen. Alennettuja verokantoja koskenut muutos sisältyy pääministeri Orpon hallituksen ohjelmaan ja toteutettiin osana hallituksen julkisen talouden sopeuttamistoimia. Suomen Yrittäjät suhtautuu julkisen talouden velkaantumisen paisumiseen vakavasti ja pitää työn ja yrittämisen verottamisen kiristämiseen verrattuna välillisen verotuksen kiristämistä työllisyyden ja kasvun kannalta vähemmän haitallisena.

Alennettuja verokantoja koskenut muutos oli ehtinyt olla voimassa ainoastaan 4 kuukautta, kun hallitus päätti kevään 2025 kehysriihessä alentaa 14 prosentin arvonlisäverokantaan kuuluvien hyödykkeiden verokantaa 13,5 prosenttiin vuodesta 2026 alkaen. Muutos koskisi elintarvikkeita, ravintola- ja ateriapalveluja, rehuaineita, henkilöliikennettä, majoitustoimintaa, vierassatamatoimintaa ja lääkkeitä sekä inkontinenssi- ja

kuukautissuojia ja lasten vaippoja. Muutos koskisi myös kulttuuri- ja urheilutoimintaa, kuten kirjoja, urheilu- ja liikuntapalveluja, pääsyä kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin sekä urheilutapahtumiin, urheilutilojen käyttöä, esiintyvän taitelijan, urheilijan tai muun julkisen esiintyjän verollisia esityksiä, maahantuotuja taide-esineitä ja tekijän tai satunnaisen myyjän myymiä taide-esineitä sekä tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saamia tekijänoikeuteen liittyviä korvauksia.

Lisäksi vain pari vuotta sitten pääministeri Sanna Marinin hallitus alensi väliaikaisesti 1.12.2022 alkaen sähköenergiaan sovellettavaa arvonlisäverokantaa 24 prosentista 10 prosenttiin ja kotimaan henkilökuljetuksiin sovellettiin väliaikaisesti 10 prosentin alennetun verokannan sijaan nollaverokantaa 1.1.2023 alkaen. Väliaikaiset muutokset olivat voimassa 30.4.2023 saakka.

Arvonlisäverotukseen on lyhyen ajan sisällä tehty lukuisia muutoksia. Esimerkiksi henkilökuljetusten kohdalla lausuttavana oleva esitys tarkoittaisi jo neljättä muutosta henkilökuljetuksiin sovellettavaan arvonlisäverokantaan kolmen vuoden sisällä.

Suomen Yrittäjät painottaa, että jokainen muutos arvonlisäverokannoissa aiheuttaa yrityksille aina hallinnollisia kustannuksia. Kuten esityksessä todetaan (s. 9), tulee yritysten muun muassa päivittää tieto-, kirjanpito- ja hintajärjestelmiään vastaamaan muuttuneita arvonlisäverokantoja. Edellä mainittujen verokantamuutosten lisäksi vuoden 2025 alusta voimaan tullut arvonlisäveron alarajahuojennuksen poistuminen lisäsi etenkin pienimpien yritysten verorasitusta.

Näkemyksemme mukaan veropolitiikan tulisi olla johdonmukaista ja verotuksen ennustettavaa, minkä vuoksi emme pidä hyvänä esitettyä arvonlisäverokantojen edestakaista veivaamista – etenkin, kun 0,5 prosenttiyksikön alennus on marginaalinen toimenpide, josta yrityksille varmuudella aiheutuvien hallinnollisten kustannusten lisäyksen ohella muihin mahdollisiin vaikutuksiin liittyy vähintäänkin suurta epävarmuutta ja tavoitellut hyödyt voivat toteutuessaankin jäädä käytännössä mitättömiksi. Esitys lisäksi kasvattaa hieman yleisen ja alennettujen verokantojen välistä eroa, millä voi olla jossain määrin negatiivinen vaikutus talouden tehokkuuteen ja yritysten väliseen kilpailuasetelmaan.

Esityksen vaikutusarvioissa kiinnitämme huomiota siihen, että laskelmat vaikutuksista valtiontalouteen ja kuluttajahintoihin nojaavat oletukseen, että veronkevennys siirtyy hintoihin täysimääräisesti, vaikka vaikutusarviossa useammassa kohtaa tunnistetaan siihen liittyvän epävarmuutta. Lisäksi yritysvaikutusten osalta vaikutusarviossa pidetään todennäköisenä, ettei

osa veronalennuksesta välity hintoihin. Nähdäksemme vaikutusarviossa esitetyt laskelmat voivat antaa liian optimistisen kuvan esityksellä saavutettavista hyödyistä, kuten kotitalouksien ostovoiman vahvistumisesta. Pidämmekin esitetyn toimenpiteen tehokkuutta lisätä kotitalouksien ostovoimaa kyseenalaisina.

Vaikutusiltaan uskottavasti marginaalisen arvonlisäverotuksen keventämisen sijaan Suomen Yrittäjät olisi pitänyt, myös talouden dynamiikan kannalta, perustellumpana kohdistaa lausuttavana olevaan muutosesitykseen varatut valtiontalouden resurssit työn ja yrittämisen verotuksen keventämiseen etenkin, kun huomioidaan, että hallituksen kevään kehysriihessä päättämien verotoimien oli tarkoitus olla nimenomaisesti kasvua tukevia ja niiden rahoittamiseksi jouduttiin tekemään myös veronkiristysia. Välillisen verotuksen negatiiviset vaikutukset talouskasvuun ovat vähäisempiä ja verotuksen painopistettä pitäisikin pitkäjänteisesti siirtää työn ja yrittämisen verotuksesta kohti kulutuksen ja haittojen verotusta.

Kasvun näkökulmasta erityisesti pienille ja uusille yrityksille suunnattu toimenpide arvonlisäverotuksessa olisi arvonlisäverovelvollisuuden vähäisen toiminnan rajan korottaminen nykyisestä 20 000 eurosta 30 000 euroon. Alarajan korottaminen tukisi uusia ja pienimpiä yrityksiä ja kannustaisi yrittäjyyteen etenkin, kun huomioidaan alarajahuojennuksen poistuminen 1.1.2025, joka merkitsi tosiasiaassa verotuksen kiristymistä erityisesti työvoimavaltaisille ja kuluttajille myyville yrityksille, joiden liikevaihto on alle 30 000 euroa.

Hallituksen esityksessä HE 50/2024 vp esitetyn arvion (s. 22) mukaan alarajan korottaminen 20 000 eurosta 30 000 euroon vaikuttaisi verotuottoa vähentävästi 35 miljoonaa euroa. Alarajahuojennuksen poistamisen arvioitiin vaikuttavan verotuottoa lisäävästi 80 miljoonaa euroa, joka huomioiden yhteisvaikutus olisi valtion verotuottoa lisäävä. Puolestaan lausuttavana olevan esityksen 0,5 prosenttiyksikön kevennyksen 14 prosentin alennettuun verokantaan arvioidaan vähentävän valtion verotuottoa 159 miljoonaa euroa. Erityisesti julkisen talouden heikko tila ja sen tervehdyttämiseksi jatkuvasti etsittävät uudet sopeutus- ja veronkiristystoimenpiteet huomioiden on vaikea nähdä perustelluksi toteuttaa vaikutusiltaan erittäin marginaalinen ja samalla valtiontaloudelle lähes viisi kertaa kalliimpi arvonlisäverotuksen toimenpide, kun pienimpien yritysten arvonlisäverotuksen kiristymisen kompensoimiseksi alarajan korottamista 30 000 euroon ei katsottu HE 50/2024 vp mukaan (s. 23) perustelluksi muun muassa sen vuoksi, että ”Alarajan korottaminen 30 000 euroon vähentäisi arvonlisäverotuottoja merkittävästi”.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Jukka-Pekka Hellman
veroasiantuntija